

Yasmina Reza: Kako poveš, kaj si odigral SLG Celje

★★★★★

Če bi sledili izhodiščem drame *Kako poveš, kar si odigral*, bi bil ta zapis odveč. Ena od poant teksta Yasmine Reza je namreč problematika diskurza, ki se napreduje okoli vsakega umetniškega dela. Knjiga, podoba, skladba ali dramska igra so danes plen nešteti interpretacij, iskanje ozadij, členitev skritih pomenov in podpomenov. To so lahko kompleksne teoretične študije ali žurnalizem kričeče rumene barve, kjer ostajamo bodisi v polju suhe kabinetne teoretične misli ali brskanja po pikantnostih v življenju avtorja, nemalokrat pa prihaja v današnji prevladi niveliziranja in brušenja ostrih robov tudi do prekrivanja teh na videz nekompatibilnih ravni.

Ustvarja se vtis, da umetniško delo ne more več stati samo zase, še posebej na področju likovne oziroma vizualne umetnosti se zdi, kot da se projekt dokončno potrdi in celo osmisli šele s spremeno besedo. Pri *Kako poveš, kar si odigral* – kot tudi pri drugih Rezinih dramskih besedilih – teh težav ni, osrednje tematske črte in njihova razvodnja so jasni, gre za inteligenten, sugestibilen in duhovit tekst s prepričljivo sintezo odrske »dokumentarnosti« in poetične teatralizacije, pri čemer ostaja jedro v okvirih klasičnega konverzacijskega gledališča in intersubjektivnosti protagonistov.

Uprizoritev sledi predlogi brez kakršnihkoli posegov, ki bi pomenili distrakcijo ali izrazito »režijo pogleda«. Tudi uvodna kratka simulacija hiperrealnosti, ko se s prižganimi lučmi in odprtimi vrati navidezno briše ločnica med odrom in dvorano ter se občinstvo inkorporira kot integrativni element literarnega večera, je izvedena nevsiljivo in brez preten-

Gledališče

zij. Preboj odrske iluzije je zgolj nakazan, v drugem delu predstave pa z veristično scenografijo in preselitvijo enega od igralcev iz parterja na oder povsem opuščen, medialnost je v rokah akterjev in ti svojo nalogo opravijo brezhibno.

Pia Zemljič kot Nathalie Oppenheim je sijajna v vseh legah, naj bo to pomenljivost bežnih gest, polglasnih, skoraj neslišnih in zgolj nakazanih replik ali siloviti dramatični monologi oziroma recitacije pri prebiranju odlomkov iz svoje imaginarne knjige. Minca Lorenci kot Rosana Ertel-Keval je solidna nasprotnica v konfliktu, obenem dominantna in suverena, pa spet negotova, kapriciozna, malenkostna in užaljena.

Vojko Belšak kot Roland Boulanger solidno pooseblja za »provinc« značilno servilno strahopostovanje do zvezdnških imen, obenem pa simbolizira pristen entuziazem in identifikacijo z umetnostjo, ki v velikih metropolah praviloma zbledi v blaziranosti in pozerstvu hiperprodukcije. Tukaj je še Renato Jenček kot Župan, simbol »neopredeljenosti«, kar v prevodu predstavlja konformizem in pragmatičnost, vendar tako kot pri ostalih protagonistih

tudi pri njem nobena od sicer najbolj poudarjenih karakteristik ne prevlada, vsi liki so polnokrvna sinteza nasprotij.

Z dramo *Kako poveš, kar si odigral* Yasmina Reza spet dokazuje, zakaj je tako popularna dramska avtorica. Vsi, ki si želijo – vsaj občasno, morda zgolj kot predah med velikimi projekti s popolno dominacijo domislic velikega režiserskega ega – slediti pronicljivim dialogom, ki odpirajo relevantne teme ter dražijo čustva in intelekt, so nad njenimi deli navdušeni. To ni frontalni napad ali celo manifest, temveč spretno zastavljeno besedilo, ki subtilno razkriva pozicijo literature in nasploh umetnosti v družbi.

Ta se danes postavlja s praznim enciklopedičnim znanjem in poskuša dokazovati svojo kultiviranost s pozo poznavalca, ki se lahko legitimira zgolj s poznavanjem okruškov ali taksativnim naštevanjem v slogu, kaj vse smo že videli, slišali in prebrali. Tema ki se odlično prilega Franciji, od koder je pisateljica, Nemčiji, kjer je bila drama krstno uprizorjena, in seveda Sloveniji. Oziroma kar vsem državam tako imenovanega civiliziranega sveta.

PETER RAK

